

Šovasar aizvadījām divus pieredzes bagātus apmaiņas braucienus gan pie mūsu biedriem, gan citiem interesantiem saimniekiem. 6. jūlijā viesojāmies pie kurzemniekiem. Piedāvājam arī jums ielūkoties saimniekošanas pieredzē piena lopkopības, aitkopības un cigoriņu audzēšanas saimniecībās.

Pirms viesošanās saimniecībās, apmeklējām Talsos esošo **Latvijas lauksaimniecības muzeju**. Muzeju veidot sāka 1982. gadā, bet tikai 1989. gadā tam tika piešķirts muzeja statuss. Taču, kā stāsta gids, šobrīd muzejam nav valsts muzeja statusa, bet gan Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras (VTUA) nodaļa. Muzejs celts, lai saglabātu un saglabātu veco tehniku, jo tā bez žēlastības tika nodota metāllūžos. Gids norādīja, ka muzeju vajadzēja sākt veidot 1945. gadā, tad tas būtu 2 – 3 reizes lielāks. Tolaik nevienam prātā nenāca veco tehniku saglabāt, jo kad kolhoziem tika piešķirta jauna tehnika, tad visa vecā tika nodota lūžos. Toreiz neviens neiedomājās, ka šie "lūžņi" kādreiz maksās lielu naudu. Piemēram, tiek lēsts, ka lielā pašgājēja tvaika mašīna maksā ap 2 – 3 miljoniem eiro. Likums aizliedz šīs mašīnas izvest no valsts. Agrāk muzejam bijusi restaurācijas darbnīca, bet pašlaik tā ir slēgta. Visi muzejā esošie vecie traktori ir darba kārtībā. Gids formulē īsi: "Mēs dodam viņiem patvērumu, bet par to liekam viņiem strādāt – viņi filmējas filmās". Muzeja eksponāti ir filmējušies gan Latvijas režisoru, gan arī Krievijas un Vācijas režisoru veidotajās filmās. Ja šāds muzejs tiktu sākts veidot šodien, tad tajā praktiski nebūtu ko likt iekšā. Jaunu eksponātu iegādi kavē finansējuma trūkums.

! Pēc ražas novākšanas aicinām lauksaimniekus apmeklēt Latvijas lauksaimniecības muzeju, jo te tiešām ir ko redzēt gan saimniekiem, gan saimniecēm un bērniem.

Pieredzē pie lauksaimniekiem Kurzemē

Tālāk ceļš mūs veda uz Ugāles pagastu – saimniecību SIA "Ugāle Agro", kur kopš 2000. gada saimnieko dāņu piensaimnieks **Erlings Vangs Matiasens**. Apsaimnieko 350 ha zemes, no kuras puse ir ipašumā un otra puse tiek nomāta, slauc 150 govis un apkopj ap 150 jaunlopu. Vidējais izslaukums 10 000 kg laktācijā. Saimnieks stāsta, ka ar

lauksaimniecību nodarbojies arī Dānijā, bet uz saimniecības ipašumā esošajām zemēm tika izbūvēta šoseja. Dabūt citur zemi Dānijā tai laikā bija neiespējami, un izvēlē jaunas saimniecības veidošanai starp Poliju, Jaunzēlandi un Latviju, nosliecas par labu mūsu zemei. Govis un tehnika tika atvesta no Dānijas. 2011. gadā ar ES fondu atbalstu ir izbūvēta jauna slaucamo govju kūts. Saimnieks izvēlējās būvēt dzīlo kūti. Slaucamās govis tiek grupētas 2 grupās: slaucamās un cietstāvošās. Govis slauc 2 reizes dienā, un tās var iet ganībās vai atrasties kūtī, kad vien vēlas. Nākotnē ir plāns būvēt novietni jaunlopiem. Graudaugus lopbarībai audzē 120 ha. Lopbarības vajadzībām 15 ha tiek audzētas arī cukurbietes.

Par to, kā tika pārvarēts piena krīzes periods, stāsta saimnieks Erlings: "Piena krīzes laikā veicām tikai remontdarbus un nevarējām atlauties neko investēt. Tagad jau varam domāt par kādu investīciju. Ir apstiprināts projekts skābbarības tranšeju izbūvei. Ganāmpulkus paplašināt neplānoju, bet plānoju uzlabot ganāmpulkas kvalitāti." Ja kūtsmēslus sanāk uzglabāt uz lauka, tad saimnieks kūtsmēslu kaudzi iesaka pārsegāt nevis ar salmiem, bet gan plēvi, jo tādējādi lietus neiekļūst kaudzē un neveidojas notece, tādējādi pasargājot apkārtējo vidi no piesārņojuma.

Ganibās 500 aitu mātes

Atlikušos 20 % realizē tepat iekšējā tirgū. "Sākumā audzēju vietējās "krūmu" aitas, bet meklējot risinājumu gaļas kvalitātes uzlabošanai izvēlējos Tekselas šķirnes aitas, kura ir intensīvā gaļas tipa šķirne", tā par šķirnes izvēli saka Kristaps. Pats sākums ar šīs šķirnes audzēšanas uzsāšanu saimniekam nebija viegls, bet tagad ir jau gūta pieredze un labāk izprasta šķirnes piemērotība vietējiem apstākļiem. Visi teki ir Tekselas tīšķirne, bet mātes linijā ir gan Tekselas, gan Merino, gan krustojuma aitas. Teki tiek mainīti ik pēc 2 gadiem. Teķus ieved no Vācijas, Holandes, Anglijas vai Francijas. Ganibās dodas 500 aitu mātes, bet pārējais ganāmpulkus dzīvo kūti. Kādēļ tas ir tā stāsta saimnieks: "Tam ir vairāki apsvērumi. Viens no apsvērumiem ir plēsēji. Lielākos zaudējumus saimniecībai ir radījuši suņi. Otrs apsvērumi: jēri tiek intensīvi nobaroti. Realizācijas svars (18 – 22 kg/kautķermenis) tiek sasniedzts 4 mēnešu vecumā." Jēru dzīmšana saimniecībā notiek visu gadu, tādējādi 2 gados iegūst 3 metienus. Ganāmpulkā ir ieviests

elektroniskais menedžments. Visām aitām ir elektroniskie čipi. Fermas dators saimniekam vienmēr ir kabatā, un jebkurā laikā var redzēt katras aitas vēsturi, fiksēt notikumus. Saimniecība ir iegādājusies automātisko šķirošanas sistēmu, kur ievadot parametrus, aitas tiek sašķirotas pa grupām. Spēkbarība aitām tiek gatavota kādā rūpničā pēc paša saimnieka izstrādātās receptes. Saimniecībā ir izbūvēta betonēta pakaišu kūtsmēslu krātuve, kur var uzglabāt 2 gadu apjomu un veikt kompostēšanu, kūtsmēslus regulāri pārjaucot. Blakus cūku kūts vajadzībām ir izbūvēta lagūna, uz kuru satek virca.

Saimnieks uzskata, ka nākotnē aitkopība Latvijā attīstīsies 3 virzienos: "Būs hobijsaimniecības, kuras apkops ainavu, tad būs bioloģiskās saimniecības, kuras mēģinās tikt bioloģiskajā tirgus nišā, un būs intensīvi ražotāji, kuri būs lieli. Manā izpratnē liela saimniecība sākas no 1000 aitu mātēm. Pašreiz Latvijā esmu pirmajā piecīniekā, bet Kurzemes reģionā esmu lielākais aitu audzētājs."

Skrundas novada Raņķu pagastā SIA "BiAgro Kurzeme" saimniecību, kuras specializācija ir cigoriņu audzēšana, vada Volkers Hepners. Stāsta V. Hepners: "Šeit Raņķos saimniekot sāku 2001. gadā. Sākumā iegādājos angāru un zemi. 2005. gadā angāram veicām renovāciju, izbūvējām tehnikas laukumu. Iesākumā apsaimniekojām 400 ha zemes. Lauki bija nekopti, aizauguši ar krūmiem. Veicām lauku attīrīšanu. Mēģinājām saimniekot ar bioloģiskajām metodēm, bet mums gāja diezgan smagi, un tagad esam konvencionālā saimniecība. Pašreiz mums ir 1750 ha zemes no kuriem cigoriņus audzējam 120 ha lielā platībā. Baltijā esam vienīgie cigoriņu audzētāji. Pārējā platībā audzējam

graudaugus. " Šeit cigoriņi tiek audzēti tādēļ, ka saimniecības investoram Polijā pieder kafijas rūpniča. Cigoriņu raža Raņķos ir 20 – 25 t/ha. Tā gan nav liela, jo, piemēram, Beļģijā ražas ir 40 – 45 t/ha, tas tādēļ, ka Rietumeiropā ir citādāks klimats nekā pie mums. Kvalitātes ziņā gan Latvijā audzētie cigoriņi neatpaliek no citās zemēs audzētajiem. Cigoriņu ražu vāc septembra beigās un oktobra sākumā. Cigoriņu pirmapstrādi veic saistītais uzņēmums SIA "Granova", kur cigoriņus izkaltē no 75 % mitruma līdz 10 %. Tad izzāvētie cigoriņi tiek safasēti bigbag maišos un eksportēti uz Poliju. SIA "BiAgro Kurzeme" ir viena no lielākajām cigoriņu audzēšanas saimniecībām Eiropā.

Sagatavoja Raimonds Jakovickis

Polijā saražotais galaproducts –
Cigoriņu kafija, no Latvijā
audzētiem un pārstrādātiem
cigoriņiem.